

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԷ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՆԷ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՄԵՆԷ

1866 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 8 ՍՈՒԼ

ՆԻՒՄԵՐՈ 194

Մանգրամի Էֆեմար հափթառ 6 եանի սենետե 300
նիւթե վերելիւ, սենետե գրամետի, բոթա փարառ տալի
իլինաե օլարադ, 200 զէ՝ օլարադ, ալթը արլըդ 100 զէ՝ օլա-
րադ, վե նիւթե տալի 30 ար փարառաթըլաճադ արը :

Իլանաթըն պէհեր արթըլ իլին, պի-
րինճի տեֆառա 5, իքինճի տեֆառա 2,
վե իւլինճիւ վե սայիր տեֆառառա 1
էր զուրուշ արլնաճադ արը :

Մէթուդ վե սայիր, Պէյ-օղլունտա արդըռ-էօ տա
467 նիւթեռա խանետե ՎԷՎԱՆՅԻ ՀԵՐԱՆՏ Թապի-
նեանե, Կարապետ 8. փանոսեանե կէճառերիլեճէ քալի :

Ի Լ Ա Ն

Տիւնքի կիւն Մանգրամի Էֆեմար
մատըղընտան, պու կիւն եթիւրեպիւրի
իսէք իքի չըգարմադ էմէլինտէլիդ :

ՄԱՆՁՈՒՄԵՅԵ ՄԱՍՈՒՍ ԹԵԼԵԿՐԱՅ

Փարիս, 15 նոյեմ. արշամըն սաաթ 10
վե 8 տագըգասընտա :

Էսհամը Ումուլմիյե :

Փարիս 34, 35-80

Լօնտրա 52 7-8, 52 1-8

Ճրանգֆորթ պանգասը ըսգօնթօսունու
51-2դա ինտիրմիշ տիր :

Նիւ-Եօրգ, 14 նոյեմ.

Մէթուգասա ծաւարիթլերին մէնէրալը
Օրթէկա թէվգըֆ գըլընմըլ արը :

Գապիէն սէօյլէնտիկիւնէ կէօրէ Գանատա-
տաքի Ֆէնիւնլարըն ճէգալարը թախֆիֆ
գըլընմաճադ արը :

Փարիս, 15 նոյեմ.

Էսհամը Ումուլմիյե :

Փարիս, 53.

Լօնտրա 52 1-8.

Իմրէրաթօր իլէ իմրէրաթօրիշա Գօմրիէն-
եը սէրաեընա ազիմէթ իթմիլէր տիր :

Լա Կադէթ տիւ Նօր նամ զազէթառա օ-
գունտուղընա նէգաթէն, Բրուսիա տէվլէթի
գրալ զատէսինին Սէն-Բէթէրապուրկա սէյեա-
հաթը պիր բօլիթիգասա մէպնի տէյիլ տիր :
վե տէվլէթէյնի մէղպուրէթէյն պէյնիտէ
վուզուրի ինթիմալտէն պուլունաւն վազաի նի-
յէթիլէ բօլիթիգասա պիր իթթիֆադ պու-
լունաւնաթըն տախի աթը եօգտուր :

Փարիս, 14 նոյեմ.

Էսհամը Ումուլմիյե :

Փարիս, 55-80.

Լօնտրա 52 2-4.

Մարսիլեա, 14 նոյեմ.

Ժիւմէլ բամուղու տիւլկիւն հալտէ տիր :
Իգմիր եարաղըր 150 ա տիւլմիւշ տիր :
Պիւքըշ գօգասը 52 տէ տիր :

Նիւ-Եօրգտա ինանըլտըղընա կէօրէ, րէ-
յիս ճօհնաթն հաղըթլէլընին տախիլի վե խա-
րին բօլիթիգասը սուլհա մէյեալ օլաճադ
արը : Մարսիլեառա վե Լօնտրառա պուլըտայ
գապի հալտէ տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏՈՒԻԼԻՅՅԷ

Կ Ի Ր Ի Տ

Ճէրիտէյի Հաւատիստէ, վե սայիր պազը
ղաղէթալարտա, Կիրիտ զայլէսինին քեա-
միլէն տեֆ ու իղալէսի հէման վիճուաե
կէլիշ կիպի օլուպ, վե ասըլար վե իմ-
տառըլարըն բէրիշան ու մէյեուս օլա-
րադ տիրէր թարաֆա չէքիլաթլերի, վե
հաթթա սօնրատան օրաեա կիթմիշ օլան
Կարիպալտի թաղըմլարըն Սիւվէյիշ գա-
նալընտա ամէլէլէք իթմէք իւզըն օլճանիպէ
կիթտիլէրի օգունմադտա իքէն, ճիւմա
իրթէսի Լէվանթընտա իսէ շու աթիաե-
քի հաւատիս օգունմուշ տուր : շէյլէ
քի կիւեա, մահը հալին 12 սինտէ ալ-
տըղը խապէրէրէ նէգաթէն, կէչէն հաֆ-
թա պիր ազիմ միւտարէպէ վուզու պուլ-
տուղու, վե ասաքիրի Շահանէ հադ-
գընտա խալըլը նէթիճէ հասըլ օլմասը-
ղը, վե րէթիմօ եազընընտա ասաքիրի
մէրգուլմէնին Գօրօնէօս գօմանտաթընտա
օլան գօրպալարտան մուհասէրէ գըլըն-
տըղը, վե մուսթաֆա բաշա հազընթլէ-
րինին սէրիան իմտատէ եթիլաթլերի,
վե շու խապէրի կէթիլէն վարօրուէն հա-
րէթէթինէ գառտար եէնի պիր խապէր տ-
լընամատըղը մէսմուլաթտան իմիշ :

—Ճիւմա իրթէսի չըգարըլաւ Լա Թիւր-
քիտէ, Լէվանթ Հէրալտըն պաշ մուհար-
րիլի Մ. Մադօնուէն, բէնշէմպիհ կիւ-
նիւ մուհաթէմէյէ կիթմէսի, տահա պիր
աշըգ մուլթաասար օուրէթտէ եազըլմըշ
օլաուղընտան, մաէլինի պէեան իտէրիդ,
շէյլէ քի՝ Մաթպուլաթ դալէմի միւտի-
րի Սաղըզ Յօվհաննէս էֆէնտի միւտտաի
սըֆաթըլա, Լէվանթտա Կիրիտ հադ-
գընտա եանըլ հաւատիսլէր տէրճ իտիւ-
տիլին պէեան իտիպ, վե Մ. Մադօն թա-
րաֆընտան տախի Մ. Ամիապը նամ ա-

վօղաթ տաւաեը թասահուպ իլլէմիշտիր :
Գօմիսիօն թարաֆընտան, Լէվանթտա
եազըլանլար հադգընտա խապթ իսթէ-
նիլմիշ, վե Մ. Մադօն իլէ Մ. Ամիապը,
մէղքիւր հաւատիսլէրին եանըլ օլմասընը
խապթ իթմէքիլէր Պապր-Ալիյէ տիւշէր
տէյի իտտաա իթմիշէր իսէ, գապուլ
օլունմատըղընտան, միւտտաիլէյն վե
ալօղաթը մէճիլտէ հադըր պուլունմա-
տըղարը, վե խարիճտէն տիյնէյիճի տա-
խի պուլունմատըղը հալտէ, Գօմիսիօն
քէնտու քէնտույէ պիր խալլի միւլաթէ-
րալթա կիրիշալթուէն սօնրա, միւտտաի-
ալէյնէ, եազըլանլարըն սահիհ օլմասընը
խապթ իթմէքիլէր պօրճու պուլունմա-
սը խապթը վէրիլմիշ, պունուէն իւզէրինէ
Մ. Մադօն եազըրգլարըն սահիհ օլ-
մասընը խապթ իլլին պիր այ վատէ իս-
թէմիշ իսէտէ, գօմիսիօն թէքրարէն միւ-
ղաթէրաթա կիրիշալթուէն սօնրա, պու-
կիւն իլլին թէքրարէն թէճէմիլ իտէրէք :
լազըմ կէլէն խապթըն կէօրիլմէսինէ
միւնթազըր օլաճաղընը իսթար իլլէմիշ
տիր :

Լէվանթըն քէնտի եազըրընա կէօրէ,
եա Պապր-Ալի իլէ ինկիլթէրրա սէֆա-
րէթիւնէսի թարաֆընտան, քէնտի մէ-
սարիֆիլէ, Կիրիտէ պիրէր մէմուր կէօն-
տէրիլէրէք քէպիլէթի հալի թէթթիշ
իլլէմէլէրի, վե եախօտ գօմիսիօն թա-
րաֆընտան շու խուսուսուէն թահազըր
պաշգա պիր գօմիսիօնա իհալէ իլէ, Կի-
րիտտէ պիր դաշ գօնսօլօսլար հուզու-
րունտա շահիտլէրինին տիյնէնիլմէսի,
Մ. Մադօն թարաֆընտան թէքիլի օ-
լունմուշ իսէտէ, գապուլէ շահան կէօ-
րիլմէմիշ տիր : տիմէք տիր քի, պու-
նուէն իւզէրինէ, շահիտլէրինի պուլաեա
ճէլպ վե թաստիդ իլլին պիր այ միւհէթ
խաթմիշ օլմալը տրը : Չիւնքի, գօմիսիօն

Թարաֆընտան, միևտախալէյնէ, պիր
դաղէթաճը պիր հապատիսի եազարդը վա-
զըթտա, իսպաթը եւտինտէ պուլուն-
մազ էլպէմիյեթտէ տիր տէյի իթթար
օլունտուգտա, միւմայիլէյն թարաֆըն-
տան տախի, պուլատա հազըրտա, եւ-
տինտէ պուլունմա մէթթուպու եազան
պաթըն մէվզըրի, շէօհրէթ ու իթիպարը
վէ ազլ ու տիրայէթինտէն պաշգա հիչ
պիր իսպաթը պուլունմատըղընը, վէ քէն-
տինտին սըհհէթինէ քէմայի էմիյէթի
պուլունտուգտա, վէ պուլունտա տախի դանի
օլմատըղըրը թագտիրտէ, թէհի եւրտէ
վազըրթ դայպ իթմէթսիզին, լազըմ կէլէն
հիւքմիւն իճրասընա միւնթագըր պու-
լունմազըրը իթթառէ իլլէմիշ տիր:

Պազայըմ պու կիւնքի մէճիտէն նէ
նէթիճէ հասըր օլաճազ տըր:

Պու կիւնքի Լա թիւլըրիտէ, Մ. Մա-
զօն եազարդըրընը իսպաթ իչին պիր պ
վատէ իսթէմիշ օլմատընը ճէրհ իլլէմիշ
տիր:

— Ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Զաթը հազ-
ըթի սատրազամի, հուգուրի շէվքէթ-
մէվթուրի հազըթի փատիշահիյէ չըղ-
մըշ տըր:

— Ապի բաշա հազըթիլէրի պիր գաշ
կիւնտէն պէրու նամիզաճ իքէն, ճիւմա
իրթէսի կիւնիւ, քէսպի իթագաթ իւ-
լէմիշ օլտուգլարընտան Պապը-Ալիյէ թէշ-
րիթ պուլունտուգտա տըր:

— Հիւքիւմէթի սէնիյէթ թարաֆը
ալիսինտէն, քէնաթիյէթի մէմուրին մա-
աշարընըն քէնամիլէն թէտիյէթի զըմըն-
տա լազըմ կէլէն էսպատըն իսթիհսալի-
նէ անգարիպ հիմմէթ պուլունտուգտա
տըր:

— Փարիս սէթիրի ճէմիլբաշա հազըթի-
լէրինն ազիմէթիլէրի չարշէմսիհ կիւնիւ-
նէ գալմըշ տըր:

— Մէճիտիյէ նամ վաթօրու Հիւմա-
եռն վարնաեա ապիլէր կէթիլըմիւշ տիր:

— Պուլատա միւթէսարըրը հազըթի-
լէրի թարաֆընտան Մանուլուն իտամ ի-
տիլմէսի հազըրնտա վէրիլէն մալիւմաթ
եանըշ իմիշ: չիւնքի կէրչի պաշգա պիր
Մանուլ իտամ իտիլմիշ իսէտէ, ասըր մէշ-
հուր Մանուլ հաեաթտա օլունպ, վէ Պուլ-
ատա ճիլարըրընտա կէթիլըմիւշ տիր:

— Մանգըմէմիլլին 193 իւնճիւ նիւ-
խէսինտէ Ավսթըրիա բօսթասընըն, դազէ-
թալար իւճըթիլին թէնզիլ իլլէտիկինի
պիլտիրտիկիմիլ պահստաթի Յ Մանգըմէ
իչին Օսմանը բօսթասընա վիլմէթտէ օլ-
տուգլումուգ իչին 25 փարա տէնիլէճէթ
եւրտէ, սէհվէն 15 փարա տէնիլմիշ տիր:

Ճէննէթ իլէ ճէննէնՄ

Պուլունտան իւշ պատար մուգատտէմ
Հասունեան գերապայծառ հազըթիլէ-

րինն, պիր Լուսաւորչական Հայըն պիր
Գաթօլը Հայ իչին կնքահայըրըրը գա-
պուլ իթմէտիկինի պիլտիրմիշ, վէ զաթէն
էմալի տախի վար իտուկին սէօյլէտիթ-
տէն պաշգա, շու խուսուսա մումանաթ
իթմէլէրինի, պիլ քէնտի պուլունշու-
մուգճա, միլլէթին իքի գըսմը պէնինտէ
պիր եազըրըր քէյտա օլմատընը արգու
իթմէտիթէրինէ համլ իթմիշ իտիթ:

Լաքին, սօնրատան Գաթօլըր օտթիլա-
լըմըրտան էօյրէնտիկիմիլլէ նէպարէն,
Գաթօլըր քիլիսէսինտէն օլմաեանը կնքա-
հայըրըր գապուլ իթմէլէրի, իւլընըր
պիլլիմ թէճէթ քիւրիմիլ կիսի եազըրըր
գօրգուսունա մէպին օլմաեալ, իլլա պիւ-
լիւք վէ բէթ պիւլիւք պիր սէպէպի վէ
մանեաթը վար իմիշ, շէօյլէթի թաշթըն-
տան եա էպէտի սէտաթիլի հալ (ճէն-
նէթ), վէ եախօտ էպէտի ազա ու ճէպա
(ճէհէննէմ) գուհուր իտէճէթ իմիշ: չիւնքի
կնքահայըրըրտան ասըր մագսէտ, կէլին
կիւլէյի էօլտիլլէրինտէ, եախօտ քէն-
տիլէրին իտարէյէ միւգթէտի օլմաեալ
պիր տէրտ ու Ֆէլաթթէթ տիւշար օլ-
տուգլարընտա, մէրգու մանըն ու Ֆաճըր
էվալտարը թալիմ ու թէրպիլիսինէ կըն-
քահայր պազըրպ հիմմէթ իտէճէթ օլտու-
գլունտան, վէ կնքահայր հերետիկոս օլ-
տուգլու թագտիրտէ, Գաթօլըր չօճուգ-
լարընը տախի հերետիկոսալ պիւլիւտիւպ
թալիմ ու թէրպիլիսինէ իտէճէթէրինտէն,
վէ Լուսաւորչականլար իսէ Բօմա քիլի-
սէսինտէն տիլալտա փրկութիլունտուգ-
գալմըշ հերետիկոսլար օլտուգլարընտան,
վէ քէնտի վազիթէլէրի տախի, ճէննէթտէն
ճէհէննէմէ ասըր պիր ճան գաշըրըմա-
մասընա տիլգաթ վէ նէգարէթ իթմէթ-
տէն իպարէթ պուլունտուգլունտան, հէր
նէ գատար պազըր գերապայծառ եախօտ
թերապայծառլար միւսաատէ իթմիշլէր
իսէտէ, քէնտիլլէրի միւսաատէ իթմէմիշ-
լէր տիր:

Հասունեան հազըթիլէրի պիլի հալեա
հերետիկոս թանըմագտա օլտուգճա, քէն-
տի քիլիսէլէրի իթիգատընը քէնամիլէն իճ-
րա իթմէլէրինտէ հազըրը տըրլար: Էմմա,
պէօյլէ շէյլէր մէտէնիլլէթէ գարշը իմիշ-
լէր, միլլէթին իքի գըսմը իթթիթալընա
մանի օլտուգլար իմիշ, զարարը եօթ տուր,
էվէրիլ քի քիլիսէյէ մուվաթըր օլտու-
պիլ օլ պապտէ քէնտի սէրպէսիլլէթի-
լինէ հիչ պիր շէյ տէյէմէյիլլ: Լաքին,
շունա թէաճճիւպ իտէրիլլ քի, թաշ-
թընտա լիւա իւմիտի օլտուգլու կիպի,
հերետիկոսլարըն տախի, էն մուգատտէ
մահէլլէրէ, պիլգաթ քէնտի թարաֆը-
րընտան վէ քէնտի իմպալարընա տալլէթ
վէ գապուլ օլունտուգլարը իչիտիլմէթտէ
վէ կէթիլլէթտէ տիր:

Իքի հաթթատան պէրու, Պէյ-օզ-
լուտա Սազըրպալաճը ճատտէսինտէ վա-

զը, վէ 45 նիւմէթօ իլէ միւրազգամ օ-
լունպ, վէ եէնի ինշա օլունտան քիլիսէնին Ս.
Կոյս Մարիամ իոմ ու շէրէֆինէ, իչպու-
բազար կիւնիւ իչին թագտիս գըրընա-
ճաղը իլան օլունմագտէ իտի, վէ Ֆիլ-
վազըրտա տիւնքի կիւն պիւլիւք զիյնէթ
իլէ թագտիս գըրընմըշ, վէ բէթ չօգ տա-
վէթի վէ տալլէթիլլ զիւարէթճի պու-
լունմուշ, վէ մուազգամ գաթլար թա-
պազ պաշընա կէշմիշ օլտուգտան պաշգա,
սոյիլ մուազգամ գաթլարա պաշգաճա
եւրէր թախսիս օլունտուպ վէ հիւրմէթ
ու իհթիրամլար օլունտուգլունտան, իսոյ-
լիճէ իսնէ եախօտ սատագա թօրլանըրա
պիլմիշ տիր:

Լաքին շուրասը թէաճճիւպէ շաեան
տըր քի, Ս. Ոսկեբերան քիլիսէսի թագ-
տիլիստէ օլտուգլու միթիլու, Հասունեան
հազըթիլէրի թարաֆընտան «հերետիկոս
Լուսաւորչականլարըն» մուազգամ լաթ-
լարընա տախի իսաթէթէն թէյ քէրէլլէր
իւսալիլլէ, մէգ քիւր պիլլէթտէ վէ տու-
ալարտա հազըր պուլունմալարը թէթիլլ
օլունմուշ տուր, վէ մէգ քիւր թէյ քէրէ-
լէրտէ սէվապա նայիլ օլաճալարընա տա-
լիլ հիչ պիր շէյ պուլունմաեալլ զանն իտէ-
րիլլ քի, շու «Ալիսաուլթիլուն յանձն առ-
նելով հանդիսին ներկայ գտնուելու բա-
րեհաճիթ լուղէթիլլ պուլունմուշ տուր:

Պու տալլէթ իւզէրինէ պիլլտէն գաշ
քիլի իթմիշ տիր, վէ նէ գատար փարա
վէրիլմիշ տիր պիլմէյիլլ: վէ նէֆասինի-
եթ ու իտտաա վէ թէթէպպիլիւրի պիր
թարաֆա գօեարազ, եալընըր նէյաթէթ
վէ ինսանիյեթթէ իթայէթ իլլէտիկիմիլ
թագտիրտէ, մէգ քիւր թէյ քէրէլլէրէ ալ-
տանարազ կիտիպ լիւալարը վիլէնիլլէրտէ
աեալլալմաեալլ, Ֆազաթ, Հասունեան
հազըթիլէրինէ շունու միւալ իտէրիլլ
քի, Էւրօպիլլէրէ գաթտէսինէ քէմալ
մէրթէպէտէ տիլգաթ ու իթայէթ իթ-
մէթտէ օլունպ, վէ ալիլլ քիլթապլարտա
պիլլիմ կիպի եանըշ անլամաեալլ, իլլա
տօղրուսունու անլատըրըր հալտէ, վէ
Պօլոս առաքեալ իսէ, «Հերետիկոսլարա
սէլամ տալի վիլմէնէսինիլլ» տէյի թէն-
պիհ իթմիշ պուլունտուգլու թագտիր-
տէ, գաճիլլ սըրըր ու հիթմէթ, վէ եա-
խօտ մագսէտ ու նիլլէթ մէպին, պի-
լիմ կիպի հերետիկոսլարըր էօյլէ մուգատ-
տէս մահէլլէրէ տալլէթ իթմէթտէ տիր:

Հասունեան հազըթիլէրինն պու հա-
րէթէթիլլէրի, պիլլճէ, եա էօյլէ պիր միւ-
պարէթ զիյնէթտէ, քէնտի տուալարընլա
հազըր պուլունտան հերետիկոսլարըն ճան-
լարը իչին տախի ճէննէթտէ եէր հազըր-
լանմաընա, վէ եախօտ աթա ու էճ-
տառ վէ ազրապալարընըն ճէհէննէմտէն
քաւարանա նազլ օլունմալարընա լութի
ու մէրհաթէթ իթմէթ, վէ եախօտ, Լու-
սաւորչականլարը պուտալա եէրինէ գօ-
եարազ չիլ չիլ լիւա եա մէճիտիլլէրինի

ալմադ, վե պելքի Էյլե, աղեմ գեյնեթ, Էթի կեօրեք Էմանե կելիլեր Գաթօլք օլուրլար իսե, իքի թարաֆը քեարլը չըգմագտան իպարեթ օլապիլեր, հալ պու քի, խալլը, մեզքիւր տալեթտեն մագսեւ, ճանըմըղն եւլամեթի օլ մանբայ, իլլա բարալարըմըղն խաթըր օլմալը տըր, չիւնքի, Էկեր ճանըմըղն եւլամեթի իչին օլմուշ օլսա իտի, եալը նըղ սահիպ սերվեթ գաթլար տալեթ օլ լունմանբայ, իլլա պալ ու կետա ումու մեն Էհալմիդ ալեհեն տալեթ օլունմալը, վե օլ կիւն չիւրհե վերլմեմեք իչին փարա տալի ալըմմամալը իտի, չիւնքի մեզքիւր քիլիսե պօրձ իլե ինչա օլունմալը երպ, իլլա պիր միւթեպեր ֆամիլեանըն համիլեթ ու սե խալեթիլ իպնա վե ինչա իթտիլիմիլ օլմասըտա մեյաանտե ի տի:

— Իչիթտիկիմիլդե կեօրե, Գաթիլ մարապետ, եալըմըղ լուհսանտան միւլեթթեպ օլան հեյլեթլու գօմիսիօնտան իւմիսի գաթ իթտիկիլտեն, Հասունեան հազրեթլերին, կեչեն հաթթա պիր եա իքի գըթա արիզե թագտիմիլ, քենտի սինին մուհաքեմե իտիլիպ իտիլմեյեճէյի նին պիր սն եվլե խապեր վերլմեսինի լեճա իթմիլ, վե իքի տեֆա տալի, կերեք քենտիլի վե կերեք գարտաչը կի տիպ ճեվապըն իսթեմիլչեր իսետե, սեօղտե պու կիւն ճեվապ վերլեճէք իւ միլ, պեքլեյեթիմ Էյլե իսե եարընա գա տար:

Փաղաթ, Էկեր մեմուլմիդ սահիհ իսե, վարպապետեր, տիւնեքի ատամլար հուզըրուտա պիր լահիպի հերնե օլուր իսե օլուն սուշու չըգարմամեա եեմին իթմիլ օլունգլարընտան, պու տավա Պապը գապթիլեյե տիւշմեթքեթ թեպիլե օլունմամեաճաղը չիւրհե օլունմագտա տըր:

— . . . Էֆենտի .
1866 նոյեմ. 4 խերա .

Պէյ օլունտա քեյլին քիլիսեմիլտե պուլունան առաջնորդարան վե մեքթե պին հեմոմի իլե, միւճետտեմեն ինչասը վե պիր թագըմ ագարըն տալի իլալեսի խուսուսու թագապան խոհուրդտա մեվ գըյի միւգաքերեկե գօնուլուղաւ, պիր թագըմը պունա սուլեթի ըրգա կեօս թեմիլ իսետե, տիկեր թագըմը մուղա եիրինի իտտաա իլլեմիլ օլունգլունտան, Ագպային վարչութիւն թարաֆընտան պու պապտե պիր գօմիսիօնու մախսու թեչքիլ օլունմուշ օլմալը, մեզքիւր գօ միսիօն հենուկ սուլեթի գաթիլետե պիր գարար վերմեմիլ, վե ահալեանին լեյլինի թահիլ իթմեմիլ, վե վարչութիւնտան տալի իսթիպան իլլեմեմիլ օլունգլու հալ տե, թագապան խոհուրդ ագալարընտան պաղըլարը Էպիլեյի մեզպուրենին թեճ:

տիտինե պիլ իսրար հեմոմիլե իպթիտար իլլեթիլերի ագապիստե, մենու թաթիլ լե վարչութիւն թարաֆընտան իլլաթար օլունմուշ իքեն, եինե հալալեի սեմմու իթիպար օլունմանբարա, վե թագապան լարըն քենտի պաշարընա իտեճէքլերի իսթիպար, միլեթ թարաֆընտան գա պուլ օլունմանբարա, պիլ ախըր քեն տիլերինտեն թագմին օլունմաղընա տա լիլ, ագտեմճե վարչութիւն թարաֆըն տան թեթիս օլունմալ, քենտիլերինե տա խի պիլտիլիմիլ օլան նիլամե ըրայեթ ի տիլմեմեք, Էպիլեյի մեզպուրենին ինչասը իչին սենեվի եիւղտե օն իքի կիւլեչթեսի, վե պեչ սենե խիթամընտա լեսիւլմալըն վերլմեք շարթըլա, հոկո պիրինտե պեչ պին լիլա իսթիպար օլուն մուշ (տիմեք տիլ քի շիմոիկետեք Էլլի իլլա տան միւթեճափուղ կիւլեչթեսի թե լեֆ օլուն), վե հիւ եերի օլմաղըն հալ տե 40 լիլա տալի գօմիսիօն վերլմիլ ի տուկի իսթիլիպար գըլըմըլ տըր, հալ պու քի սուլեթի քիֆանտե պուլուն տուղու ճիհեթլե, եիրիլմի սենեկե գա տար Էպիլեյի մեզքիւրենին թեճտիտինե հաճեթ կեօրիւնմեթիլի միսիլու, ագար մատտեսի տալի քիլիսեին ֆալա վարի տաթընը պիր գաչ սենե կիւլեճէ իտալ լե վե մուհաֆապ իլլեթիլտեն սօնրա, թեւաքիւմ իտեճէք ագճեսի իլե եարը մագ իլլաթիլա իտեճէյի, վե ալե խուսուս պեյլե մեվաիլի չիթատե պինա ինչասընա թեչեպալիւս իթմեք, վե պիր թագըմ սիւպեանը լուլթուպեթլիւ պիր խանե տե թետրիս իլե, օրհհեթլերինե խալե վերմեք ճայիլ օլմանաճաղը, վե եիւղտե օն իքի կիւլեչթեյի իսթիպար իլե եա ըրլաճապ ագարեթ, միւթեքիլիլ ագճե վե կիւլեչթեթիլի սաղլամճա իֆա իթ մեքտեն պաչա, պիր շեե միւթիտ օլ մանաճաղը, վե պու եօլոա հարեթթ իտենլեր մուլախարեն եարըլան Էպիլե իլե պերապեր, տալընտան միւթաստըրըֆ օլունգլարը արասալարըն ֆիլուլաթ իլլեթիլերի հալտե տալի, իֆայի տեյն ի տեմեթիլերի Էմալինտեն միւթեպան օլան հալաթտեն պուլունտուղու ճիհեթլե լերի իլե, խուսուսը մեզպուրտե միլեթին հազընտա խալըլը պիր հալ կեօրիլե մեթիլի, վե պու գատար մումանտաթ, վե իլլաթարաթ մեյտանտե պուլունտուղու հալտե, մերգուլմուշուն օլ վեճ իլե իս ըարլերի միւճէրքեմ սեօղլու օլուն իտա տարընտան, վե եախու պիր նեվի իս թիֆատե իթմեք գաստինտեն իպարեթ պուլունտուղու լեվիչի հալտեն իսթիտալ գըլըմըլ տըր, պինապերին միլեթին հիւ պիր ումուլերինե միւտախեյլե իթմե տիլիլմ հալտե, պու խուսուս թարաֆը մըղա վե պիլ ճիւմե խալիլա հանը միլեթ թե կիլան կեմիլ օլմաղին, քեաֆֆեի

ղարաղ վե նեֆսանիլեթտեն սալիմ օլա լագ պեանը Էֆքեարե միւտարաթ ի տերիմ, շեյլեքի միլեթին լուհսանտան Էն ֆուգարասընա գատար, միլեթ ուղընտա ֆետաքեարանըն վե նիլե Էհլե սեվապ վե սեխալեթքեարանը վերմեքտե օլունգլարը ագճե քեմալի տիգդաթ վե իհթիմամ իլե միլեթին խալընա գուլ լանըլաճապ եերտե, Էքսերի պիր գաչ քե սանըն նեֆսանիլեթլերին, վե եախու թեմեթթիւաթը գապթիլեյինե հեմեֆ օլունալագ, վե հիւ պիր մուհասենաթը միւլեթտի օլմանալագ թելեֆ օլունմալ տե, վե մուլախիլեթն տալի արթըգ օլան օլմուշ տուր կիլի պիր թագըմ միւ սամաթ իլե արանըլմամագտ օլուն ղունտան, պու սուլեթ ախիլինե տալի սիրաթ իլե, հեր քես իսթեթիլինի իճ լայե սերպեթ պրագըլըղընտան, պա տեղին միլեթին հեր պիր մեմուլերի մե սուլ թուլթուլագ, վե սայլիլերինե տա խի իպրեթ օլմագ իւլը, խուսուսը մեզքիւր հազընտա պիր գօմիսիօնու մախ սուս թեչքիլ իլե վուղու պուլուն քեաֆֆեի գարար վե զիեանըն սեպեպի միւս թագիլերի պուլունան քեսանտեն պեր մուլիլի նիլամը մեզպուր թագմին վե թահիլ իթտիլիլ սի Էհեմմ վե Էլլեմ պուլունտուղունու, վե պունլարըն Էօնիւ քեսիլմեթիլի հալտե, արթըգ միլեթին մենֆաթը նամի իլե, ֆուգարասընը սօեուլուպ պիր գաչ քեսանըն Էֆքեարը նա հեմեֆ օլմալերի ճանիլ օլմանաճաղըն խալիսանե վե խալիլահանե պեան վե իմա, վե ղալեթանըղ վասըթասըլա իլլան պուլլուլմաթըն թեմենա իտերիմ:

Կ. Ե. Գարաքէհեան .
— . . . Էֆենտի

1866, 4 նոյեմ. իսթանպուլ
Արամեան ընկերութիւն թահթընե գարեթինտե պուլունան գըլլար մեքթե պի հազընտա Էօթետեն պերու չիքթեթին Էմե վե մագսեթի Էվլեյի օլան ու սուլի ճետիտե վե թարիլը միւ սթահսե նե իլե թանգիմ գըլըմագ գալիլեյի օլմաղին, պու տեֆա մեքթեպի մեզքիւր հայկարանութիւն, թուարանութիւն, աշխարհագրութիւն, հայոց պատմութիւն, վե ֆրանսըղճա թետրիսի իչին Պ. Մարտիրոս Մնակեան վարժապետ, վե Էլ հիւնեթլերի իչին տալի, ղեվճեսի տիլին իմաստիլ Մնակեան թայեին օլունմուշար օլուպ, քենտուլերին խօշ նուտ իտեճէք րատտետե, վե մեքթեպճե իսե « Իրերալարժապան ուսուլի » իթ թիլաղ օլունալագ, ֆայիտեյլ վե սու հուլեթլի լեսայիլ իլե թետրիս գըլըմա սը գարարը իլե, մերգուլման նոյեմ. 2 չորեքշաբթի սալպը մեմուլիլեթլերինե իլլամ օլունմուշար տըր:

Պու պապտե քեմայի մեմբերներն թիմիկն պեման իտերիգ քի, հեյէ համա օլտուէն, պիր թագըմէֆքեարը պաթըլէ վէ պիհուտէ սեպեպինտէն, պիր սենէ տէն պերու մեթթէպի մեզպուր սեֆի հալտէ գալտըգտան սօնրա, ագըպէթ քեար էֆքեարը ձէտիտէ, եախստ կենձ լէրին կենձ էֆքեարը զալէպէ իթտիկին տէն, եթմիշ սեքսէն եաշքնտա օլտուգ լարը հալտէ, մաթուհլուգ չօճուգըու զու տերէձէսինէ ինէրէք, պիզգաթ քեն տիլէրի պիրէր հօճաեա միւհթաճ օլմուշ օլան հօճալարտան Կուրթուլարագ, պիւ երէք իգպալ, զեվձ վէ զեվձէ իքի կենձ հօճալարա մալիք օլմուշ տուր, վէ ումա ըրգ քի, մերգուման հօճալար, ագ վա Կըթտան մրգտարի քիֆայետէ սեմերէ կէօթէրէրէք, պիր գաշ սենէտէն պերու թէլէֆ օլունան բարալարըն, վէ ալէ խուսուա պի պէհա վագըթլարըն էսէ ֆենկիգ թէգէքքիւրինի ունութտու բուրար, վէ մեզքիւր մեթթէպին զայրէ թինի չէքիպ, վէ ֆեաթեարըզընը իւ թիգամ իթմիշ օլան զաթլարըն մեմուէ նիյեթ ու իֆթիսար վէ թէշվիգինի պատի օլուրար:

— . . . Խմբագիր .

Տրապիգոն 26 հոկտ. 1866

Նախընթաց գրովս յիշուած Մեսաթրի Կուրթանեպին անտուկէն գողցուած ստա կին գումարը 600 լիրա գրուեցաւ, այս ինքն մէկ մասը միայն, որ պիտի ըլլայ այս պէս, 600 լիրայ աճնցիայի թարգման Յովհաննէս աղային պահեստի տուածը, 14-15000 ֆրանք մը ընկերութեան ու նեցածը, 300 լիրայ անոր առաջին գրագ ըրի ստակը, 200 ֆրանք ալ այլ եւ այլ պաշտօնէից: Քննութիւններն անընդ հաա կը շարունակուին քարանթինան կազմուած յատուկ յանձնաժողովէն, վաշան մեծ հոգ ունի այս մասին, բանտարկ եալներն արձակուեցան, ոմանք արձակուած գաղղիացիէն կը կարծեն, ոմանք ալ գողը նոյն օրը մակոյկով մը խոյս տուեր է կըսեն:

Քաղաքացիին բոլոր մտածմունքը գըրառուած է նաւահանգստի մը եւ ճամբուն շինութեան խնդիրը, առաջնոյն համար եկող ճարտարապետը ճամբու ճարտարապետներու հետ քննութիւն ընելով, երկու հարիւր յիսուն հազար քէսէ ստակի պէտք տեսեր են, երկրորդի համար ալ եօթն հազար քէսէի կարօտութիւն կը նկատուի: Եթէ այս երկու խնդիրները ի գլուխ են, քաղաքը թիւրքիոյ վաճառաշահ քաղաքներէն մին կըլլայ եւ աւելով Չերքէզներուն կոտորածին եւ ֆօթիի ճամբուն պատճառաւ կրած վնասներէն կազատի, եթէ ոչ, ինչպէս հիմայ, օրքան զօր տկարութեան կը դիմէ ժողովուրդը:

Աղքատը մեծ նեղութեան մէջ է անցեալ եւ այս տարուան Տերութեան տուրքերը իմիասին առնուելուն՝ եւ հարիւրին 30 վերագիր եղած է կըսուի:

Ինչպէս չաա տեղեր, հոս ալ անձրեւները բաւական տեւեցին:

Լրագրաց ժամանակէ մը ի վեր ֆօթիի եւ Սօխուսի մէջ յիշած քօլերան գրեթէ ոչինչ եւ անտեղի է:

Քաղաքէս աւուր մը ճամբայ դէպի արեւմուտք եղող թրիպօլի գիւղաքաղաքը նախընթաց հինգշաբթի օրը կը բռնուին չորս հաա Լազիսթանցի նշանաւոր աւագակապետներ: լսածնուս նայելով արծառանի մը մէջը 6 ժամ շարունակ կը պատերազմին զիրենք պաշարող ժողովուրդեան եւ զօրաց հետ, մինչեւ անգամ երկու թնդանօղ կարճակուի վրանին, վերջապէս զլիսաւորնին Տէլի Խպրահիմ զարնը ուելով կիյնայ, երկուքը ծանրապէս կը վիրաւորուին, չորրորդն ալ ողջ կը բռնուի: Պատմութիւնը խիստ հետաքրքրական է: Ետագայովս աւելի որոշ տեղեկութեամբ ձեզ հաղորդելու յոյս ունիմ:

Հայ Պապականաց դպրոցը խեղճութեան վերջին ծայրն հասած է: Ճնողք շատ ատենէ ի վեր պարզապէս ասինկատելով դեռ նոր սկսան զգալ իրենց ունեցած ցաւը եւ իրենց դպրոցին դարման մը չը կարենալով տանիլ, սկսած են Լուսաւորչեան բարեկարգ վարժարանը խրկել իրենց գաւակները: Այս մասին բաւական յուզմունք կայ նոցա մէջ:

Լուսաւորչեան վարժարանին աշակերտաց օրքան զօր աւելնալուն պատճառաւ թաղ: Խորհուրդը մանր մանչ եւ աղջիկ տղայոց համար ընտելարան մը բացաւ առաջնորդարանի ստորին յարկին մէջ: Այժմ վարժարանն ունի 340 աշակերտ, 165 աշակերտուհի եւ ընտելարանի մէջ 70, ընդ ամենը, 875:

Խօրենեան ընթերցարանը անցեալ շաբթու բացուելով իր դիւանը եւ ժողովը նորոգեց, բաժանորդներէն ոմանք ալ հրաժարեցան:

Ս. Առաջնորդն այս շաբթու կսպասուի հոս:

— Տիեարպէքիրտէ պուլունան մուխպիրի միգաէն վիրուտ իսէն թանրութ թըր

Պիր պուլուգ մահտէն պերու գօլերա իլլէթի միւտէհհէշէսի Տիեարպէքիրտէ զուհուր իտէրէք, խալլը քիմէսնէ եի տիւեարը ատէմէ իլլամ, վէ ճիւղէնին նաղ տիւնէի ազլ ու ֆիքրինի զասպ ու իլլ թինամ իլլէտիկինտէն, շիմտիե տէկին պիր սըրա տիւշիւրիւպ, վէ ագըմը պաշըմա տէվշիւրիպ, մեթթուպ թահրիլ ու թէրգիւմ իտէմէմիշ իսէմտէ, համա օլ

առն իլլէթ էվլէլքի կիպի, իճրայի հիւքմտէ շիտտէթ կէօթէրմէեիպ, թէլէֆաթ չաթ բաթ վուգու պուլմագտա օլտուղունտան, վէ պէյնէլ էհալի էվլէլքի տէհէթ գալմաուրընտան, պու տէֆապաղը շէյլէրին թահրիլ ու պէեանընա միւգթէտիր օլապիլտիմ:

Պիր թագըմ գարիյն պէյլէրինին բէն շէյի զուլմ ու թէատտիսինէ կիրիֆթար օլուպ, պու ճիհէթլէ սօեուլուպ սօլա նա տէօնմիւշ, վէ մերթէպէի դանատէն տէֆաթէն մեզպէլէի ֆագը ու իհթիեա ձէ տիւշմիւշ օլան պաղը գասապաթ վէ գուրա էհալիսի էյալէթ վէ ունձադ պաշարընա ուլաշմըշ վէ հեղար շերմ ու հիճապ իլլէ զիւլլի սիւալի իրթիքեապ իթմէքտէ պուլունմուշ օլմալարըլա, տիւննիլէրին քէսրէթինտէն չարը վէ բազարտան կէշիլմէգ, վէ ատէմ էլլինի ձէպինէ սօգուպ կէգէմէգ օլտու: վէ իքի իւշ սէնէլէր տիւր, շէքիրկէ նիւզուլու, վէ գօլերա զուհուրու կիպի, աֆաթ տախի մէսէլէնին իպտիեաուընա սէպէպիյն եթթ վէրտի իսէտէ, արթըգ կէլէնլէրին արգասը քէսիլմիշ տիր:

Տէվլէթու Ալի Ռիզա բաշա հագրէթլէրինին, պուլունտան ագտէմ ֆիւրտիսթան վալէլէքլէրի հէնկեամընտա տերունի շէհիւրտէ խանէ մէ տիւքքեանլար աշըլըպ սօեուլմագա, վէ խարիճտէ տախի պիր չօգ ֆէնալըգլար վուգուա կէլմէյն պաշլամասը իւգէրինէ, միւշարիլէյն հաղրէթլէրինին իթթիլսապ պուեուրտուգլարը թէտապիրի սայիպէ սեմէրէսիյլէ, պիր խալլի սարիգ իլլէ ըիլլէրի պուլունտան իտիքեանլը Հասան աղա տէրտէսթ պիրլէ թահթը իսթինթագա ալընարագ, պաղը էշեայի մէսրուգա մէյտանէ չըգալըմըշ, վէ մերգումուն ճիւրաթ իլլէտի կի ֆեգահաթի սիրգաթտան տօլաեք, պէշ սէնէ միւտտէթլէ վաղը քիւրէք օլունմասընա հիւքմ օլունարագ, ֆէրմանը սիլ մուճիպինձէ մէատինի հիւմայունէ կէօնտէրիլէրէք, Բուզնսմէնիլ իլլէ տախի իլլան գըլընմըշ իտի: Մէրգում, միւտտէթի մահքիւմէի մէգ քիւրէեի իքմալ իլլէ, շէնտ մահ մուգատտէմ եինէ Տիեարպէքիրտէ կէլմիշ, վէ կէշէնլէրտէ մէճիս ապալըզնա ինթիլսապ թային գըլընմըշ օլմաղա, շիմտիլք պու մատտէի ճիւմէնին նաղարը տիգգաթ ու թէմեիգինէ հապալէ իլլէ իպթիֆա իտէր, վէ վուգուաթը մէշհուտէեի պատէզին տախի թահրիլտէն կէրի տուրմտեաճաղըմը պէեան իլլէրիմ:

Ճէրիտ:

ՍԱՀԻՊ ԱՍԳԵՔԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՒՄԵԱՆ
ԼԷՎԱՆՔ ՀԵՐԱԼՏԵՆ ԲԱՊԵԱՆԵՍԻՆԵԹԷ
ԳԵԹ-ՕՂԼՈՒՅԱ ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՅԱ, ՅՕԹՕԿՐԵՅ ԱՊՏՈՒԼԼԱ
ԳԻՐԱՏԵՐԻԷ ԳԱՐԵԸՅԵԱ ՆԻՄԵՐՕ 467: